

ĮVADINIS STRAIPSNIS

2005 M. BALANDŽIO 14 D. – MĖNESINIS BIULETENIS

2005 m. balandžio 7 d. vykusiam posėdyje ECB valdančioji taryba nusprendė nekeisti 2,0% pagrindinių Eurosistemos refinansavimo operacijų minimalios siūlomos palūkanų normos. Palūkanų normos naudojantis ribinio skolinimosi ir indėlių galimybėmis taip pat nebuvo pakeistos ir yra atitinkamai 3,0% ir 1,0%.

Valdančiosios tarybos bendras rizikos kainų stabilumui vidutinės trukmės laikotarpiu vertinimas nepasikeitė. Ir toliau nėra aiškių požymių, kad euro zonoje didėtų spaudimas infliacijai. Atsižvelgdama į tai, Valdančioji taryba nepakeitė pagrindinių ECB palūkanų normų. Tiek nominaliųjų, tiek realiųjų palūkanų normų lygis yra labai žemas, o tai toliau skatina ekonominę veiklą. Visgi vidutinės trukmės laikotarpiu yra rizika kainų stabilumui, todėl būtina ją toliau budriai stebėti.

Kalbant apie ekonominę analizę, kuria pagrįstas Valdančiosios tarybos vertinimas, pažymėtina, kad naujais duomenimis ir ekonominės veiklos tyrimų rodikliai yra įvairūs. Apskritai jie patvirtina, kad trumpu laikotarpiu ekonomika pamažu augs, tačiau šiuo metu nėra aiškių požymių, kad augimas taps dinamiškesnis.

Vertinant ateities perspektyvas, yra sąlygų, kad ekonomika ir toliau palengva augtų. Pasaulio ekonomika sparčiai auga, o tai sukuria palankias sąlygas euro zonos eksportui. Tikimasi, kad euro zonoje investicijas skatins labai palankios finansavimo sąlygos, didesnis pelnas ir efektyviau dirbančios įmonės. Vartojimas turėtų augti kartu su realiosiomis disponuojamomis pajamomis. Tačiau ir toliau didelės naftos kainos kelia grėsmę ekonomikos augimui.

Kalbant apie vartotojų kainas, pagal Eurostato išankstinį įvertį, metinė SVKI pagrindu apskaičiuota infliacija kovo mėn. buvo tokia pati kaip ir vasario mėn. – 2,1%. Tikėtina, kad artimiausiais mėnesiais metinis infliacijos lygis bus šiek tiek didesnis kaip 2%, tačiau tikslus jos dydis daugiausia priklausys nuo naftos kainų raidos.

Vertinant ateities perspektyvas, ir toliau nėra aiškių požymių, kad euro zonoje didėtų spaudimas infliacijai. Pastaraisiais ketvirčiais darbo užmokestis kilo nedaug, ir, jei ekonomikos augimas bus nedidelis, o darbo rinkos silpnos, ši tendencija turėtų išlikti.

Visgi yra rizika kainų stabilumui. Atsižvelgiant į neseniai kilusias naftos kainas, ir toliau svarbiausia, kad nepasireikštų antrinis šių procesų poveikis ekonomikai nustatant darbo užmokestį ir kainas. Labai svarbu, kad socialiniai partneriai teisingai vertintų situaciją ir atsakingai elgtųsi. Be to, reikia atidžiai stebėti ilgesnės trukmės infliacijos lūkesčių kaitą.

Pagrįstesnį vidutinio ir ilgesnės trukmės laikotarpio kainų pokyčių perspektyvos vertinimą galima daryti atliekant pinigų analizę. Naujais duomenimis apie pinigų kiekį ir kreditus leidžia teigti, kad pinigų kiekis didėja šiek tiek lėčiau, tačiau jie patvirtina, kad žemas palūkanų normų lygis ir toliau yra pagrindinis veiksnys, skatinantis pinigų kiekio augimą. Be to, atsižvelgiant į tai, kad pinigų kiekio kaitą ir toliau daugiausia lemia likvidžiausi elementai, dėl perviršinio likvidumo gali padidėti spaudimas infliacijai vidutiniu ir ilgesnės trukmės laikotarpiu. Sparčiai didėjant pinigų kiekiui ir kreditams, reikia atidžiai stebėti, ar nedidėja rizika dėl sparčiai kylančių būsto kainų kai kuriuose euro zonos regionuose.

Apibendrinant, ekonominė analizė patvirtina, kad spaudimas infliacijai euro zonoje nėra didelis, tačiau ir toliau yra rizika kainų stabilumui vidutinės trukmės laikotarpiu, ir ją reikia atidžiai stebėti. Pinigų analizė taip pat patvirtina, kad reikia toliau budriai stebėti, ar nepasitvirtins ši rizika.

Kalbant apie finansų politiką, naujais duomenimis skirtingai parodo dabartinę situaciją ir vis dar kelia susirūpinimą. Nors kelių euro zonos šalių finansai yra patikimi, o kai kurios šalys po truputį konsoliduoja biudžetą, vis dėlto keleto šalių finansų perspektyvos kelia susirūpinimą, nes nenumatoma, kad nesubalansuotumas su-

mažės, kaip buvo planuojama, o kai kuriose šalyse jis gali net ir padidėti.

Kadangi dėl netinkamos konsolidavimo strategijos ir jos įgyvendinimo trūkumų buvo sunku laikytis Stabilumo ir augimo pakto nuostatų, šiuo metu labai svarbu užsibrėžti ambicingus konsolidavimo tikslus ir juos įgyvendinti. Ne mažiau svarbu yra tai, kad Europos Komisija ir Ecofino taryba griežtai reikalautų, kad būtų laikomasi naujojo susitarimo dėl Pakto įgyvendinimo, taip sugrąžindamos pasitikėjimą sistema. Valdančioji taryba taip pat norėtų dar kartą pabrėžti, kad reikia vykdyti valstybės finansų ir struktūrines reformas, kurios didina visų valstybių narių finansų tvarumą ir pasitikėjimą augimo perspektyvomis.

Kalbant apie struktūrines reformas euro zonoje, Valdančioji taryba palankiai vertina Briuselio Europos Vadovų Tarybos (2005 m. kovo 22–23 d.) pirmininkaujančios valstybės narės išvadas, kuriose teigiama: „Labai svarbu nedelsiant atnaujinti Lisabonos strategiją ir perkirstyti augimo bei užimtumo prioritetus.“ Europos Sąjungos šalys turi neatidėliodamos skatinti inovacijas ir žmogiškojo kapitalo formavimą, reguliavimo aplinką daryti palankesnę verslui, sparčiau liberalizuoti rinką ir siekti didesnio darbo rinkos lankstumo.

Dabar dėmesį reikia skirti šios reformų programos įgyvendinimui. Tam, kad struktūrinės reformos būtų maksimaliai naudingos, t. y. maksimaliai padidėtų augimo potencialas vidutinės trukmės laikotarpiu ir vartotojų bei verslo pasitikėjimas artimiausiu metu, būtina panaikinti jų įgyvendinimo skirtumus.

Šiame mėnesinio biuletenio numeryje yra trys straipsniai. Pirmame straipsnyje apžvelgtas turto kainų burbulų ir pinigų politikos klausimas. Antrame straipsnyje nagrinėjamas pagrindinių euro zonos, Jungtinių Amerikos Valstijų ir Japonijos makroekonominių rodiklių statistinis palyginamumas. Trečiame straipsnyje apibrėžiami ECBS ir CESR standartai, taikomi vertybinių popierių kliringo ir atsiskaitymų sistemoms Europos Sąjungoje.